

Violinisten som valde Mölle

Meme Åkesson (1971–2009) bodde under sitt vuxna liv i Mölle, om man nu kan tala om bosatt när det gäller Meme. Hon bodde i en av de oisolerade röda stugorna vid Hjorthagen uppe på Kullaberg. Skogens andliga väsen hörde samman med hennes tankevärld.

Bekvämlighet eller annat materiellt hade ingen dragningskraft på henne. Hon levde närmast asketiskt, inga utsvävningar i varken mat eller dryck. Vid sidan av sitt musicerande vinterbadade hon, vandrade i skogen och utvecklade sitt författarskap. Frukterna av det fick hon inte uppleva.

Livet började med musik. Meme föddes i Lund och började spela violin redan vid fyra års ålder. Hon fick sin första skolning i musikskolan i Höör och av sin far, violinisten och pedagogen Johan Åkesson. Fram till att Meme hade fyllt 15 år bodde hon i Höör, där tonsättaren och ledaren för den kommunala musikskolan Viggo Edén (1936–2015) arbetade.

Meme omgavs redan från vaggan av ett musikaliskt drivhus tack vare pappan och hans musikervänner i Höör och Lund. Meme var döpt till Anna-Magdalena – efter Bachs musikaliska andra hustru – men kallades aldrig något annat än Meme. Efter tiden i Höör fortsatte hon sin utbildning vid musikhögskolan i Malmö och för pedagoger ute i Europa.

Musikern som konstnär är oftast en myt, men den var högst levande genom Meme. Det vilade en ande lika viljestark som Beethovens i hennes spensliga, men spänstiga kropp, tränad i Kullabergs prövande terräng. Vandringarna på berget gav henne inspiration.

För Meme var meningsfullhet det enda sanna, och det var säkert en av orsakerna till att hon inte sökte en fast anställning. Memes musicerande var kompromisslöst, djärvt, utmanande – men aldrig teatraliskt. Hon bröt

naturligt mot finkulturens censurerade verklighet med sitt stundtals kärva spel.

Förutom olika tillfälliga engagemang, från operaföreställningar till kyrkokonserter, ledde Meme sedan millennieskiftet kammarorkestern Capella Lundensis med stor konstnärlig självständighet. Den hade grundats redan 1966 av hennes far. Meme var dirigent, konstnärlig ledare och solist.

Hon ägnade också kammarmusiken ett stort utrymme. Som förste violinist, och en av initiativtagarna till pianokvintetten Strepitoso, framträdde hon tillsammans med pianisten Lucas Cederbom, andreviolinisten Göran Sundbärg, altviolinisten Kjell Emilsson och cellisten Åke Forshell. Alla fyra var läkare.

Tillsammans med Lucas Cederbom framträdde Meme också med violinsonater. De tolkade de stora mästarna på ett fantastiskt sätt, även om de inte kunde öva särskilt ofta eftersom de bodde på olika håll. De kände varandra utan och innan sedan tiden på musikhögskolan i Malmö.

Meme hörde till den sorts musiker som skulle kunna komma till en grammfoninspelning och med självklarhet säga: »Ska vi spela in Brahms? Jag trodde vi skulle spela Schumann i dag.« Det hade ingen betydelse vilket det var. Hon hade noterna i huvudet – men framförallt i sin själ – ett naturligt språk. För Meme var det musikaliska uttrycket sanningen, hon väjde inte för det obekväma eller trasiga. Hon fångade lyssnaren med frågorna, även i oansenliga toner hittades budskap. Hon var mer en skapande konstnär än en utövande violinist. Fiolen var *verktyget*, inget annat.

Musik, litteratur eller bildkonst var inga avgränsade områden för Meme. Hon hämtade näring från alla domäner. Hon speglade tillvaron och hade ett starkt intresse för tonsättare och deras verk. För att vara musiker var hon

Meme Åkessons musicerande var kompromisslöst, djärvt, utmanande – men aldrig teatraliskt

Text
Tomas Svensson
Foto
Frederic Täckström

ovanligt insatt i musikfrågor bortom noter och spelsätt. Hon vurmade också för nutida »okända« förmågor som exempelvis tonsättaren Thomas Blum från Ljungbyhed, som tack vare Meme fick sin stråkkvartett nr 4 och variationer för violin uppförda i Mölle.

Mölle fick också uppleva ett uruppförande av Albert Schnelzer, Sveriges kanske främste tonsättare i dag, internationellt sett.

Inget att dölja! Jag har träffat många musiker, tonsättare och musikproducenter genom åren. Meme hade inget som skulle försvaras, ingen fasad, ingen position. Hon hade råd att vara sig själv, inget intresse av att vara något som hon inte var. Jag tror att hon njöt av det, fler borde göra det, men den friheten vågar inte många unna sig, särskilt inte i den klassiska musikens kommersiella värld.

Det unika med Meme var att hon hade lämnat prestigen bakom sig redan som 30-åring. Hon hade inget att dölja, fruktade inget. När en ton kom fel, vilket naturligtvis hände med ett spel utan skyddsnet, påverkade detta henne inte det minsta och lyssnaren fick bekräftelse på äkta vara.

Vad är då mitt personliga intryck av Meme Åkessons tolkningar under hennes fem sista, intensiva år? Jag hade bara möjlighet att följa en del av alla hennes framträdanden, men jag följde en hel del repetitionsarbete.

År 2003 påbörjade Meme, och genomförde ypperligt, den stora uppgiften att spela in Bachs samtliga sonater och partitor för soloviolin på två CD-skivor. Det har ytterst få svenska violinister vågat sig på. Två och en halv timmas utmaningar som blev hennes livsverk på skiva.

Helsingborgs Dagblad skrev i en recension: »Meme Åkesson, den drygt 30-åriga konsertmästaren i Cappella Lundensis och Möllebo, har fått det

stora privilegiet att spela in violinlitteraturens magnum opus, som bland annat innehåller den stora chaconnen i d-moll. Många ytterst framstående och kända violinister får aldrig den äran trots ett helt liv på estraden. Meme Åkesson förvaltar detta ansvar på ett mycket personligt sätt. Det karaktäriseras av lika stora doser hämningslös dramatik och stilla meditationer, samt inte så lite av violinistens eget starka jag.«

Även om hennes Bachspel visar kvaliteter som recensenterna mycket riktigt noterade är det lika klart att en så begåvad 32-åring har mer att ge med ökad livserfarenhet. Dessa Bachverk förtjänar livslångt studium och praktik, samtidigt som de tekniska svårigheterna ökar.

Hade Meme fått leva och återkomma till Bach efter några decennier hade vi kanske fått uppleva en liknande fördjupning som Pablo Casals i Bachs cellosviter.

Trots Memes förtjänster som Bach-tolkare är jag inte säker på att Bach verkligen var hennes rätta hemmabana. Ännu mer till sin rätt kom hon faktiskt i Wienklassicismen. Särskilt repertoaren från Schubert över romantiken till Bartóks kärva folkmusikinfluerade modernism gav mer utrymme för Memes rika själsliv.

Hon talade med särskild värme om både Schubert och Bartók.

Ett minnesvärt framförande var också då hon tillsammans med pianisten Lucas Cederbom framförde Beethovens violinsonat opus 12 nr 3. För mig framstår denna tolkning som mycket konstnärlig. Tekniskt kommer den kanske till korta mot internationella stjärnor, men inte musikaliskt.

På sensommaren 2005 berättade Meme att hon med Capella Lundensis skulle framföra Ralph Vaughan Williams (1872–1958) The Lark Ascending; Romans för violin och orkester. Vaughan Williams hade inspirerats av George Merediths dikt med samma namn skriven 1881.

Av Memes många framföranden sätter jag detta främst. Hon rycker med musikerna i Cappella att överträffa sig själva. Meme kunde inspirera andra som få, och det var packat med folk, en magisk lördagseftermiddag i Lund.

Hon visade aldrig dålig form eller trötthet under ett framförande. Om så var fallet, märktes inget förrän efteråt. Meme var en inspirationsmänniska och ett koncentrationsfenomen. Hon trivdes bäst när det gällde och gjorde The Lark Ascending till sitt eget verk, precis som om hon hade skrivit det själv.

Meme kände och levde i naturen, älskade ljuden, färgerna och dofterna.

På musikkvällen i januari, se rutan här till höger, kommer jag att spela upp delar av Beethovensonaten och Vaughan Williams sällsamma verk i Meme Åkesson och Capella Lundensis underbara tolkning. Vi får också höra Meme läsa Merediths dikt som inledning på konserten:

He rises and begins to round,
He drops the silver chain of sound,
Of many links without a break,
In chirrup, whistle, slur and shake.
For singing till his heaven fills,
'Tis love of earth that he instils,
And ever winging up and up,
Our valley is his golden cup
And he the wine which overflows
to lift us with him as he goes.
Till lost on his aerial rings
In light, and then the fancy sings.

Foto från webben

Meme Åkessons Bach-skiva kan beställas på Hängsel musikproduktion i Hässleholm: www.hangsel.se.

MUSIKKVÄLL I STATIONSHUSET

Låt vinterkvällen lysas upp av en intensiv musikupplevelse. Den **17 januari klockan 18** inbjuder byföreningen till en minneskväll om och med Meme Åkesson.

Tomas Svensson låter oss lära känna violinisten genom originalinspelningar där hon är den ledande musikern.

Fri entré.

Ett mindre antal av Meme Åkessons Bach-skiva kommer att finnas till försäljning under kvällen.

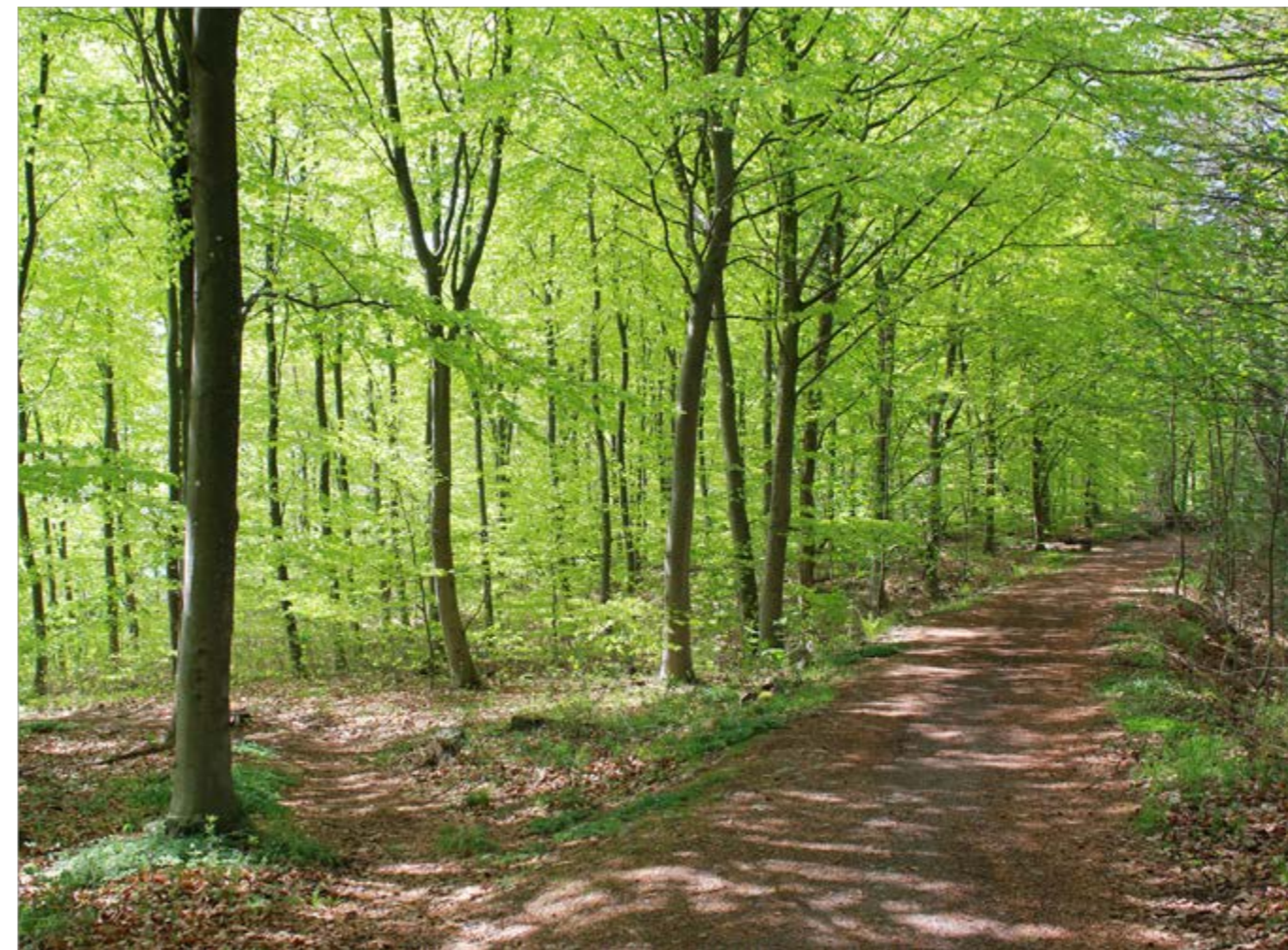

Foto Bodil Bennheden Veige